Caragiale - Plătește vizirul

Guvernul a izbutit în sfârșit a se spăla pe mâini de orice amestec în cestiunea revizuirii. Stăruind până în cele din urmă a se ascunde de orice răspundere la spatele credincioaselor sale majorități, și neascultând dreptele pretenții ale minorităților, cari cereau să știe mai nainte de orice părerea lui în cestiunea israelită, guvernul a lăsat asupra camerelor să ia ele inițiativa în această cestiune.

În două ședințe secrete ale Camerii și Senatului întrunite, guvernul a dat citire la o mulțime de acte diplomatice, din cuprinsul cărora s'a dovedit cu prisos că numai și numai dânsul este vinovat de încordarea acută la care a ajunsă astăzi cestiunea evreilor. Cu toate acestea, guvernul a refuzat categoric a-și arăta părerea și a face o propunere în privința modificării art. 7, și aceasta pentru cuvintele deja arătate de noi alaltăieri, că oricum s'ar deslega cestiunea din inițiativă parlamentară, poziția lui ministerială să fie salvată. Astfel dar, Camera și Senatul au ales fiecare câte o comisie, care să se ocupe cu elaborarea unui proiect de modificare a art. 7.

Această lașitate constituțională, practicată sistematic de guvernul radical, a ieșit până acum pentru dânsul la bun capăt; vom vedea însă dacă socoteala radicalilor nu-i greșită, vom vedea dacă până în cele din urmă răspunderea ce va cădea asupra oamenilor dela cârma țării nu va fi cu atât mai mare într'o zi, poate nu tocmai depărtată, cu cât dânșii au căutat a se spăla de orice răspundere.

Ce se va întâmpla cu cestiunea evreilor ? Asta este întrebarea ce arde astăzi buzele fiecărui român care nu și-a pierdut instinctul conservării naționale, fie dânsul de aminteri de orice vederi politice de partid. Sentimentul public general, un sentiment adânc, născut din teama unei primejdii naționale văzută și pipăită, este fățiș în contra oricărei concesiuni în această cestiune; - acesta este un adevăr pe care nu-l va putea tăgădui niciun om care cunoaște bine țara românească. O deslegare a acestei cestiuni ori în ce sens , nu minoritățile o vor putea da, ci majoritățile. Dar oare guvernul crede că națiunea ar fi așa de naivă să nu știe că în astfel de împrejurare, după cum mai ales s'au făcut alegerile majoritatea și guvernul sunt în fond unul și același lucru ? Cestiunea israelită este oare o cestiune atât de indiferentă pentru țara aceasta, încât numai prin deosebiri formale de nume, prin subtilități de procedere, să se poată escamota răspunderea deslegării ei ? Să nu se amăgească câtuși de puțin capii cârdășiei liberale-cosmopolite. Știe bine țara cine a adus cestiunea evreiască la încordarea gravă de astăzi; știe toată lumea cum s'au făcut alegerile, oricari ar fi afirmațiile retorice ale oamenilor influenței morale și oricare ar fi rezultatul preponderenței brutale a majorităților guvernamentale; oricine știe că majoritățile aduse astfel ca să hotărască de viitorul țării, de existența noastră națională, sunt numai niște trupuri a căror simțire, cuget și voință stau pe banca ministerială, sau mai bine zis o galerie de automați al căror resort mișcător stă sub degetul d-lui I. C. Brătianu. După sentimentul aproape unanim al țării, oricât de mici ar fi concesiunile ce

s’ar face cerinței tratatului dela Berlin în cestiunea evreilor, țara va fi nemulțumită, pentrucă o concesiune oricât de mică nu va putea rămâne fără rezultate economice mai apropiate sau mai târzii. Cum va fi dar deslegarea acestei cestiuni ? Spre mulțumirea Europei și nemulțumirea țării ? În fața țării, guvernul și în deosebi atunci d. I. C. Brătianu va fi răspunzător. Fi-va deslegarea, din contra, spre mulțumirea țării și nemulțumirea Europei ? Atunci, tocmai fiindcă s’a dat la o parte dela orice inițiativă, cu scop de a-și salva pentru moment poziția ministerială, guvernul și mai ales d. I. C. Brătianu va fi răspunzător daca această deslegare ar avea vreo urmarerea pentru țară. În orice caz, cu tertipuri bizantine, guvernul nu poate scăpa de răspunderea ce are și ce trebue să aibă în deslegarea cestiunii evreilor.

- *

Cu aluzie foarte isteață la acest al doilea caz, al deslegării cestiunii israelite, organul oficios și personal al d-lor Rosetti și Brătianu, în numărul său de azi, conține un articol foarte prețios.

În partea întâia a acestui articol, țara este amenințată, la caz de nesupunere în fața Europei, cu soarta Kedivului din Egipt și cu intervențiunea străină. În a doua parte ca să se mai aurească puțin hapul, se face o paralelă între administrarea finanțiară a acelui nenorocit prinț și aceea a - guvernului conservator. În această parte, după toate blagomaniile finanțiare obișnuite ale foii radicale, se aduc laude strictei și riguroasei economii, ordinii și probității administrației d-lor Mihălescu-Warzaawsky.

Nu ne interesează deocamdată aceste modeste și candide afirmații. Ceea ce ne interesează este să punem sub ochii cititorilor următoarele rânduri ale foii oficioase:

Un fapt de cea mai mare însemnătate s’a săvârșit zilele din urmă în domeniul înaltei politice.

Faptul e însemnat din mai multe puncte de vedere: el are o mare gravitate prin el însuși, și apoi e primul de felul său; este o inovațiune în ceea ce privește solidaritatea și acțiunea politică a marilor puteri europene. Acest fapt este răsturnarea Kedivului prin acțiunea directă și colectivă a puterilor.

Pentru prima oară puterile pășesc în colectivitate la un act de o așa gravitate; pentru prima oară ele depun pe domnitorul unui stat, pentru că, după aprecierea lor, ar fi administrat rău afacerile țării sale, pentru că nu și-a ținut îngajamentele față cu creditorii săi din străinătate, și mai cu seamă pentru că nu s’a supus voinței și ordinilor lor.

Acest act de o suverană nedreptate în ceea ce privește autonomia statelor, dar care-și va găsi poate o compensare în garanțiile ce ar putea oferi colectivitatea europeană, siguritătii fiecărui stat în deosebi, trebue să pună serios pe gânduri mai cu seamă pe țările cele mici.

În acest ocean agitat de felurite furtuni, ce se numește politica generală a Europei, peștii cei mari par în tot momentul dispuși să înghită pe cei mici. Vai de statul cel mic,

care va parveni să dispună de o dată pe toate puterile în contră-i, cum a făcut Kedivul ! Vai de el ! daca în orice împrejurări, nu va avea destulă dibăcie și pevedere spre a dobândi în favoarea-i o parte măcar din cei puternici, cu care să contrabalanseze cealaltă parte !

Evenimentul întâmplat pe țărmii Nilului trebue să ne facă să cugetăm serios din multe puncte de vedere, mai cu seamă în grelele împrejurări în care ne aflăm astăzi. Luăm act de aceste grave amenințări făcute fără nicio rușine și fără nicio teamă și M. S. Domnitorului, chiar de către acei ce sunt singuri vinovați de situația încordată în care ne aflăm. La aceste patriotice, liberale și naționale rânduri ale Românului, nu vom răspunde patronilor săi decât în puține cuvinte.

Dacă sunt atât de iubitori de țară încât să nu admită vreo deosebire între patria noastră și țara Kedivului, între situația României și a Egiptului, atunci să admită cel puțin că între aceste două țări există deosebirea regimului. România este un stat constituțional, și astfel fiind, în ziua când amenințările de azi ale Românului, de cari am luat act, s’ar realiza, în momentul când Europa ar păși ca să aducă la îndeplinire promisiile triste ce ni le fac patronii foii oficioase, dânșii și numai dânșii ar fi răspunzători de tot ce s’ar urma. Să nu uite d-lor, că în statele constituționale, de tot ce se ’ntâmplă, nu plătește Kedivul, ci Vizirul.